

בין גל לגל

עלון שדות ים 1957 יב טבת תשפג, 05.01.2023

חנה מיכאלי 1931-2022

הספד לחנה מיכאלי ז"ל

אחות יקרה, איש אהוב, ילדים ונכדים מופלאים שלנו, גידי ורוחיק, יאיר, בני המשפחה, חברים שלנו, חברי שדות ים וכל מוקיריה של אימא.

אימא, האישה הפעלתנית, התזזיתית, הדעתנית והנמרצת, סיימה את חייה במיטתה רגע לפני כניסת השבת. שלווה מפויסת ונינוחה עצמה את עיניה לעד, והיא בת 91 שנים.

אימא נולדה בבליגיה לאם קשת יום ולאב לא ידוע. סבה וסבתה החרדים שזה עתה נולדה נכדתם היחידה, חרדו מהרעיון שתגדל בסביבה גויה רחמא ליצלן, וכשמלאו לה 10 חודשים הביאו את התינוקת ארצה, אל הצריף שסבה בנה בשכונת ברנר בתל אביב. אמה נותרה לבדה בבליגיה והמשיכה לפרנס את המשפחה.

כשגדלה מעט נשא אותה הסב על כתפיו לגן הילדים שבכרם התימנים. שם אספו אותה אל חיקן חיותל'ה הגנת ואימו של שבתאי הרלינג ז"ל, המטפלת. הן הרעיפו חום ואהבה וחינכו את הילדים הרכים באמצעות שירי ילדים עבריים.

באותה תקופה החל מ-1936 פרץ המרד הערבי. יותר משהיה עימות ערבי יהודי היה זה עימות – ערבי בריטי. בעידודם של האיטלקים, שליבו את המרד, תקפו כנופיות הערבים את הבריטים וביקשו לסלקם מהארץ. למעשה, היה זה מרד עממי שבו הותקפו יהודים ובריטים על ידי ערבים מתוסכלים נוכח אי היכולת לבלום את ההתקדמות הציונית. אימא סיפרה לנו על החיים בצל האיום לצד הסוכריות שהבריטים היו זורקים להם מעבר לגדר.

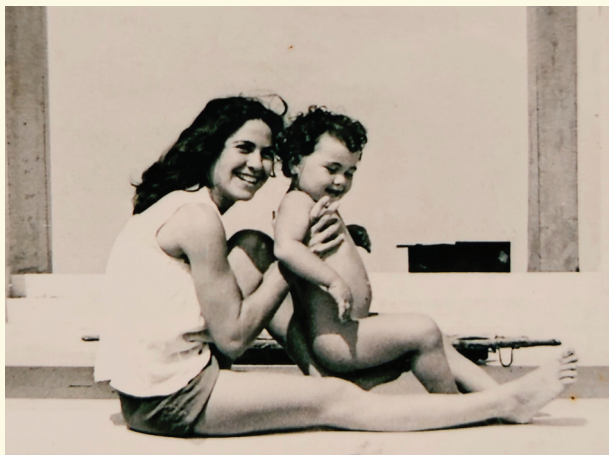
כתוצאה מהחשש שהילדים יפגעו, נסגר גן הילדים והם הופנו למסגרות אחרות. אימא הועברה למוסד יתומות דתי בבני ברק. המעבר החד למקום מרוחק והניתוק מבית סביה הסב לה סבל רב. פעמים רבות ניסתה לברוח משם וספגה עונשים קשים. אורח החיים הדתי והנוקשה שנכפה עליה עורר בה תוקפנות שלוחת רסן. רק בגיל 11 הצליחה להיחלץ מהמוסד לאחר שנתפסה באחת השבתות עם חברתה בפעילות של הצופים. בסיועה של רחה פראייר מייסדת "עליית הנוער" אימא השתלבה בקבוצת בני נוער שיועדו להגיע לקיבוץ גניגר. לפני כן, הקבוצה התגבשה בקיבוץ אלומות. המעבר החד ממסגרת דתית למסגרת חלוצית חילונית למהדרין פתח בפניה של אימא אופקים חדשים- הנוף הפתוח של שדות בקעת יבניאל מצפון והכנרת ממזרח, הזרימו דם חדש בעורקיה. מהר מאד אימא התערתה בקבוצה וכשהגיעו לגניגר היא השתלבה בחברתם של בני המשק. האנרגיות התוקפניות הוסבו למימוש כישוריה של אימא בפעילות ספורטיבית, במחול, בשירה ובחברה. מעתה ספגה את ההווי של העמק, ונהנתה מהיותה בת העמק.

עם גיבוש ההכשרות המגויסות לשורות הפלמ"ח, הן עברו אימונים מקצועיים וצבאיים בקיבוצים ברחבי הארץ. בדצמבר 1947, לאחר הכרזת האו"ם על הקמת מדינת ישראל בכ"ט בנובמבר, הגיעה הכשרה מגויסת לגניגר. על אף גילה הצעיר, אימא קפצה למשאית ובדרכה הנחושה נפרדה מחבריה בגניגר והצטרפה לחברי ההכשרה. ככל המגויסים הם נפגשו

בלילה עם מפקדי הפלמ"ח, ביניהם יגאל אלון ויצחק רבין, לחצו את ידיהם, קיבלו תדרוך קצר ומשם עלו לצפת והצטרפו לגדוד השלישי של חטיבת יפתח.

במצודה על הר כנען אימא עברה קורס חובשים מזורז. כנערה בת שש עשרה וקצת התמודדה עם טיפול בפצועים קשים שפוננו מהחזית, בקור רוח היא ביצעה את המוטל עליה ולא נתנה למראות הקשים לכופף אותה. עם הקומנדקר של הצוות הרפואי יצאה אימא דרומה לגבעת יואב והשתתפה בפנימי הפצועים מהחזית הדרומית לטיפול במרכזים הרפואיים. המבצע האחרון שהשתתפה בו במסגרת הפלמ"ח היה "מבצע עובדה". לאחר הירידה של חטיבת גולני וחטיבת הנגב לכיוון אילת, ירדה בעקבותיהם שיירה לוגיסטית ובהם הקומנדקר של הצוות הרפואי. למרבית המזל, אילת נכבשה ללא קרבות ולא ממש נזקקו לעזרתם ולאחר מספר שבועות הם עלו צפונה.

אימא הוזמנה להצטרף לקורס האחיות הראשון של צה"ל שהחל להתגבש בתל ליטווינסקי, הוא תל השומר כיום. במקביל ללימודים, סעדו האחיות את הפצועים שהמשיכו להגיע מקרבות מלחמת העצמאות. בין משפחות הפצועים הגיעו לביקור גם מספר חברי שדות ים שהעריכו מאד את טיפולה המסור. לימים, כשאימא ילדה את גליה, היא ביקשה להצטרף לשדות ים. בחורף 1950, לפני 72 שנים, הגיעו אימא וגליה לקיבוץ, ושוב צריך היה להתחיל הכל מהתחלה. לחברה החדשה ניתן הכינוי "חנה פוני". לשמחתנו, שם עליה עין בחור חתיך ואב מסור שמהר מאד לקח עליה חסות. ההתאקלמות לא הייתה פשוטה. כי איך צעירה בת 19, אם לתינוקת קטנה, יכלה לתפקד כאם גם לשני בנים צעירים?

אימא תרמה מכישוריה לאורך כל השנים וסיימה לעבוד בגיל 85. בקייצים היא עבדה בכרם, ובחורפים סרגה אפודות וסוודרים לילדי הקיבוץ. שנים רבות עבדה בקייט ושייט וניהלה את המסעדה. כשם שהייתה מסורה לעבודה, כך טיפלה בהוריו של אבא ובאימה במסירות אין קץ. לאחר שבית ההארכה נסגר, הצטרפה אימא לצוות כיף ים ואירחה קבוצות תיירים בקיבוץ. בהתמדה ארוכת שנים ובמחויבות שכפתה על עצמה, אימא כיתתה רגליה בין חברות התיירות. שום דבר לא עמד בדרכה. אפילו בימי האינתיפאדה המתוחים הסתובבה בסמטאות העיר העתיקה וביקשה לארח קבוצות תיירים.

לאחר שאבא נפטר והדימנסיה החלה להשפיע על תפקודה, מצאנו אותה מידי יום הולכת לכלבו. וכששאלנו אותה, "למה?" היא ענתה: "אני מחפשת על המדפים את מה שחסר לי בלב". כך הביעה את געגועיה לאבא ולחסר בעשייה האינטנסיבית שהורגלה אליה.

לפני ארבע שנים וחצי קיבלנו מתנה גדולה. לוסי המטפלת הפיליפינית קיבלה על עצמה אתגר גדול במיוחד, לטפל באישה שכל חייה הייתה עצמאית ולא הסכימה לוותר על עצמאותה. לאחר שנה נוצר ביניהן קשר חזק במיוחד. אימא השילה את החזות המרדנית והתוקפנית, ויתרה על עצמאותה והייתה כרוכה אחר מוצא פיה וטיפול המסור של לוסי. בעזרת הצוות הנפלא מהבית הסיעודי, הליווי התומך והרגיש של סמדר ובנות צוות הגיל השלישי, וההיענות שלהן לכל פניה ובקשה, זכינו להעניק לאימא את כל צרכיה ולשמור על כבודה.

אימא מילאה את חייה בהקשבה למוזיקה. כשכבר התקשתה לתקשר, המוסיקה חיברה בינינו. מדי שבוע נפגשה אימא עם כרמל, המטפלת במוסיקה. יומיים לפני שנפטרה נערך המפגש האחרון. עיניה של אימא כבדו, גופה נחלש מאד, אבל אימא עוד שרה. שיר אחד היא הצליחה לשיר בקול צלול:

"התשמע קולי רחוקי שלי, / התשמע קולי באשר הנך... / אחרון ימי / כבר קרוב אולי / כבר קרוב היום / של דמעות פרידה "

נוחי בשלום אימא

הספידה: אביטל שחר

סבתא

היתה לנו הזכות לגדול לצידך, כאן בקיבוץ.
סבתא העסוקה תמיד, חיונית ונמרצת.
אישה פורצת דרך, מקדימה את זמנה, מעוררת השראה.
עקשנית וחזקה, סבתא היא ההגדרה למוסר עבודה, למסירות עד אין קץ.
מסבתא למדנו שאין דבר העומד בפני הרצון. וגם שמי שרב- מאוהב..
סבתא שתמיד יש לה סנדוויץ' בתיק או איזה סוכריה.
שאוהבת את הנכדים ותעשה בשבילם הכל!
סבתא שלא הבינה בדיחות, אבל צחקה המון,
שלימדה אותנו להתמודד עם כל מה שכרוך בחוסר הטאקט שלה.
סבתא שאוהבת בעלי חיים, לפעמים אפילו יותר מבני אדם..
שמקשיבה למוסיקה מכל הסוגים- ממוסיקה קלאסית ועד מטאליקה.
סבתא שהגאווה שלה גרמה לה ללכת עם האופניים בידיה יום יום לעבודה בכיף ים וחזרה,
רק כדי לא להראות חסרת אונים בקלנועית.
כשראיתם את סבתא רצה ומדברת לעצמה בשפה כלשהי, זה היה סימן שאי שם מאחוריה
משתרכת לה קבוצת תיירים.
בשנים האחרונות כבר היית סבתא אחרת, שקטה יותר. אבל בעיניים שלך עדיין הייתה המון אהבה.
נפרדנו ממך בנשיקה וליטוף, כשאת במיטה שלך, עם המוסיקה, עטופה ומוקפת באהבה- גם הפרידה
מהעולם היתה בתנאים שלך.
עכשיו את יכולה לנשום לרווחה, לנוח סוף סוף.
**אוהבים אותך סבתוש, וכבר מתגעגעים-
רותם, עמיר ואילת.**

